

NABUCCO

muziek van Giuseppe Verdi

libretto van Temistocle Solera

Achtergrond

In eerste instantie werd de opera Nabucodonosor genoemd, een opera in vier bedrijven. Het libretto is gebaseerd op de verhalen over Nebukadnezar II, koning van het Babylonische Rijk, die in de Thora voorkomen, namelijk in Jeremia, Daniel en korte elementen uit Jesaja. De inspratie is gehaald uit het toneelstuk Nabucodonosor van Auguste Anicet-Bourgeois (1815-1878) en Francis Cornu (1800-1848).

De première vond op 9 maart 1842 plaats en werd voor de jonge componist een overrompend succes. De oorzaak van dit succes wordt mede gezocht in de herkenning van de Italianen in het lijden van de Joden. Noord-Italië, met name Lombardije-Venetië was in de latere jaren van de 19de eeuw onderdeel van het Habsburgse Rijk (Oostenrijk), maar er was een sterk nationalistisch sentiment: Risorgimento (hereniging). Met name het slavenkoor (Va, pensiero) vond enorme weerklank; het werd regelmatig voorgesteld als Italiaans volkslied. Tegenwoordig wordt het koor vaak twee keer achter elkaar gespeeld op verzoek van het publiek.

De bezetters waren zich van geen kwaad bewust en vonden het grappig dat de Italianen zo bezeten waren van de muziek van Verdi. Ze vonden het een beetje vreemd maar schonken er toen geen aandacht aan.

Op straat, op de muren, vonden ze de gekalkte of geschilderde naam van VERDI. Ze namen aan dat iedereen zo weg was van de componist. In feite was het de naam een oproep aan het nationalisme van de Italianen, in het bijzonder de hereniging met Lombardije. Het was niet alleen het lied dat hen aansprak, maar de naam VERDI was ook een acroniem voor Vittorio Emmanuele Re d' Italia: Vittorio Emmanuele, koning van Italië.

Eerste akte

De tempel van Salomon - Jeruzalem, 586 v.Chr.

De Joden zijn verslagen door koning Nabucco van Babylon, die op het punt staat om Jeruzalem binnen te trekken. Zij weklagen in een groot openingskoor. Gli arredi festivi over de val van de stad die op handen is. De hogepriester Zaccaria spreekt hen moed in. God heeft hen ook uit Egypte bevrijd. Aria: *Sperate, o figli!* De hogepriester Zacharias heeft echter nog een troef over: de Joden hebben een belangrijke gijzelaar, Fenena, de tweede dochter van Nabucco. Zij is eerder samen met haar geliefde Ismaël, de neef van de Joodse koning, naar Jeruzalem gevlucht toen deze als afgezant van Juda gevangen genomen was in Babylon.

Abigaille, de eerste dochter van Nabucco, is echter ook verliefd op Ismaël. Zij komt de tempel binnen samen met een groepje als Joden verklede Babylonische soldaten. Zij belooft de Joden vrijheid als Ismaël haar liefde beantwoordt. Hij gaat hier niet op in.

Nabucco zelf komt vervolgens te paard de tempel in. Zacharias dreigt Fenena te doden als Nabucco of zijn soldaten de tempel durven te onteren. **Tremingl'insani**. Ismaël komt tussenbeide en redt Fenena, waardoor hij volgens Zacharias een verrader is. Nabucco, weer herenigd met zijn dochter, geeft opdracht om de tempel te verwoesten.

Tweede akte

Heiligschennis

Scène 1

De vertrekken van het koninklijk paleis in Babylon.

Tijdens zijn afwezigheid door een nieuwe veldtocht van Nabucco heeft hij zijn dochter Fenena als koningin aangesteld. Dit tot grote woede van Abigaille, zij zingt de aria **Anch'io dischiuso un giorno**.

Abigaille vindt haar geboorteakte, die tot nu toe geheimgehouden is door Nabucco. Hieruit blijkt dat ze de dochter van een slavin is (wie haar vader is wordt nergens verteld), en dus geen recht op troonsopvolging heeft. Abigaille geeft zich niet gewonnen en is bereid om over lijken te gaan om toch nog de kroon te bemachtigen. Dan laat ze zich even van een andere kant zien, en rouwt in een monoloog over wat er aan medemenselijkheid in haar verloren gegaan is door dit alles. Hieraan komt een eind als de hogepriester van Baäl binnenkomt met een verontrustende mededeling: Fenena, die in afwezigheid van Nabucco het land bestuurt, is op eigen initiatief alle Joden aan het vrijlaten. Abigaille grijpt haar kans. Samen met de hogepriester van Baäl verspreidt ze het gerucht dat Nabucco gesneuveld is, en presenteert zich als koningin.

Scène 2

Een andere vleugel van het paleis.

Zacharias gaat naar Fenena toe om haar over te halen zich te bekeren tot het joodse geloof. Hij zingt de aria **Tu sul Labbro dei Veggente** De Levieten vervloeken Ismaël omdat hij Fenena gered heeft; hij wordt door iedereen als een verrader beschouwd. Het koor zingt **Maledetto dal Signor**. Zacharias zet dat recht: Ismaël probeerde juist een bekeerde vrouw te redden.

Dan komt Abdallo binnenrennen, vertelt wat er gebeurd is, en raadt hen aan snel te vluchten. Abigaille's eerste daad als koningin is het doodvonnis voor alle Joden. Maar onverwachts komt Nabucco terug. Hij pakt de kroon en uit minachting voor de god die dit allemaal zomaar heeft laten gebeuren verkondigt hij dat hij voortaan zelf god is. Een ensemble zingt **S'appressan gl'istanti**. God straft onmiddellijk: onder een donderslag en een bliksemschicht slaat hij Nabucco met waanzin, en de kroon wordt door een mysterieuze kracht van zijn hoofd gerukt. Abigaille maakt gebruik van de ontstane verwarring door de kroon te grijpen. Nabucco zingt in zijn waanzin **Chi mi toglie ilregio scettro**.

Derde Akte

De Profetie

Scène 1

De hangende tuinen van Babylon.

Abigaille heeft zichzelf tot koningin uitgeroepen. Plotseling verschijnt een verwarde Nabucco, gekleed als zwerver. Abigaille misleidt hem om het koninklijk zegel op het doods vonnis voor alle Joden (inclusief de bekeerde Fenena) te zetten. Zij zingen een duet **Donna, chi sei?** Als Nabucco doorheeft dat hij beetgenomen is, dreigt hij de afstamming van Abigaille bekend te maken. Abigaille verscheurt echter de geboortekarte voor zijn ogen en geeft opdracht om hem in de gevangenis te gooien. Een wanhopige Nabucco belooft Abigaille afstand te doen van de troon ten gunste van haar, als zij Fenena maar wil sparen in een duet **Deb perdona, deb perdona**. Abigaille weigert. Zij viert haar triomf door herhaaldelijk uit te kraaien dat Nabucco nu de gevangene is "van een slavin!".

Scène 2

Aan de oever van de Eufraat.

De Joden, die veroordeeld zijn tot dwangarbeid, beklagen zich (Slavenkoor) en roepen God aan voor hulp **Va pensiero sull' Ali dorate**. Zacharias doet de voorspelling dat wraak zal neerdalen op Babylon: **Del futuro nel buio discerne**.

Vierde Akte

Het gebroken idool

Scène 1

De vertrekken van het koninklijk paleis in Babylon.

Nabucco ontwaakt uit een nachtmerrie. Buiten hoort hij dat Fenena geketend wordt weggebracht door een groepje soldaten. Hij probeert zijn kamer te verlaten, maar dat blijkt onmogelijk. Hij smeekt nu de joodse god om genade, en onmiddellijk gaan de deuren open, **Dio di Giuda!** Zijn gebed wordt verhoord en de trouwe Abdallo komt hem bevrijden, aria: **O prodi miei, seguitemi**. Nabucco gaat op weg om Fenena te redden en zijn kroon terug te eisen.

Scène 2

De hangende tuinen van Babylon.

Fenena is al op de executieplaats, en de hogepriester van Baäl staat op het punt met het ritueel te beginnen. Fenena zingt haar laatste gebed: **Oh, dischiuso è il firmamento**. Als Nabucco arriveert, geeft hij opdracht om het afgodsbeeld te vernietigen. Het koor met ensemble zingt **Immenso Jehovah**. Zonder dat iemand eraan zit, valt het idool op de grond in vele stukken. De Joden zijn bevrijd en Nabucco geeft zijn volk opdracht om te knielen voor de god van de Joden.

Abigaille beseft dat ze volledig verslagen is en neemt gif in. Ze vraagt haar zus om vergeving, en vraagt Nabucco de liefde tussen Fenena en Ismaël te respecteren en toe te stemmen in hun huwelijk. Ze smeekt om niet vervloekt te worden, en terwijl ze sterft roept ook zij de joodse god Jehova aan.

De opera eindigt met de verklaring van Zaccaria dat Nabucco verder als dienaar van

Jehovah zal regeren.

Historisch correct?

Een geschiedkundig feit is, dat veel Joden door de Babylonische koning Nebukadnezar II werden gedeporteerd naar Babylon, totdat Jeruzalem en de tempel in ca. 586 v.Chr. tenslotte verwoest werden. Deze deportatie duurde tot het Perzische rijk de macht in de regio overnam van de Babyloniërs. De Perzische koning Cyrus II liet de Joden terugkeren naar hun land en gaf hen toestemming de tempel in Jeruzalem te herbouwen.

Het verhaal van de opera "Nabucco" is niet historisch, hoogstens "historisch geïnspireerd". In de periode waarin "Nabucco" ontstond, was dat geen probleem: de functie van het verhaal was secundair.

Nabucco's dochters

Er zijn geen bronnen bekend die spreken over dochters van Nebukadnezar. Zij zijn fictieve figuren, die elke historische grond missen.

Zaccaria en Ismaël

Zaccaria en Ismaël zijn mogelijk een mengsel van de profeten Ezechiël en Zacharia, resp. een mengsel van de adellijke telg Misaël en Ismaël, een verwant van de joodse koning Jojachin. De historische Ezechiël en Misaël waren echter al 10 jaar eerder door Nebukadnezar in gevangenschap naar Babylonië meegevoerd, terwijl de historische Zacharia pas 50 jaar later, bij de terugkeer van de Joden naar hun land, ten tonele verscheen. De historische Ismaël (de zoon van Nethanja, niet die van Abraham) bleef in 586 in Jeruzalem achter en werd daar de leider van het anti-Babylonische verzet.

Tijdspanne

Het historische verhaal bestaat uit twee delen: de wegvoering van de Joden naar Babylon, en - zo'n 50 jaar later - Cyrus' toestemming om naar hun land terug te keren. Om dit waarheidsgetrouw op het toneel te zetten, zou halverwege de opera de hele bezetting vervangen moeten worden door nieuwe figuren, wat elke samenhang zou wegnemen. Dit probleem is opgelost door ook de handelingen van Cyrus aan Nabucco toe te schrijven: Nabucco / Nebukadnezar laat de joden vrij en belooft de tempel te herbouwen (het 50 jaar tijdsverschil wordt in het midden gelaten).

Nabucco's waanzin

De ongeloofwaardigheid van een Nabucco / Nebukadnezar die eerst de tempel verwoest en hem drie weken later weer op eigen initiatief herbouwt, wordt opgelost door te verwijzen naar zijn waanzin, waardoor hij "een ander mens" wordt (zowel mentaal als letterlijk dus). Voor deze waanzin van Nabucco / Nebukadnezar, beschreven in het Bijbelboek Daniël, is geen enkele historisch bewijs.

Nabucco's bekering

De algemene bekering aan het eind lijkt ingegeven te zijn door de (in de Bijbel beschreven) woorden van Nabucco / Nebukadnezar als hij na zijn waanzin terugkeert onder de mensen, dat "de Allerhoogste de macht heeft over het koningschap van mensen en dat geeft aan wie Hij wil". De Bijbel gaat er van uit dat met deze "Allerhoogste" de joodse God JHWH bedoeld wordt.

Hebreeën en Leviëten

Volgens de Hebreeuwse bijbel is Jakob de 3de aartsvader, na Abraham en Isaac. Hij, de zoon van Isaac, wordt de stamvader van de Israëliëten genoemd. De 12 oorspronkelijke Joodse stammen werden genoemd naar de zonen van Jakob. Jakob wordt ook Israël genoemd.

Jozef had geen stam naar zich vernoemd. In plaats daarvan waren zijn zonen Efraïm en Manasse de stamvaders van hun eigen stam. Levi's nakomelingen kregen geen land toegewezen, maar enkele steden en het *priesterschap*.

Na de dood van Koning Salomon, splitst het volk in 2-en. De 2 stammen die trouw blijven aan Koning David (vader van Salomon), wonen in het zuiden onder de naam Juda. De andere 10, in het noorden, heten Israël.

In de loop van de eeuwen gebeurt er nog heel veel in dat deel van de wereld.

Samenvoegen van stammen onder koninkrijken, splitsingen van gebieden, oorlogen, nog meer koningen, inlijving bij andere volkeren... Vergeet niet dat er tussen de feitelijke geschiedenis en de geschreven kronieken eeuwen zitten en mondelinge overleveringen waren niet nauwkeurig met het correct beschrijven van de geschiedenis. Behalve het door elkaar halen van geschiedkundige feiten, was het ook normaal om weg te laten of toe te voegen wat de vertellers op dat moment uitkwam. Het Israël van toen is niet vergelijkbaar met dat van nu.